

Pripomienky
k Akčnému plánu štátnej pomoci na roky 2005 – 2009.
/ Konzultačný dokument./

Problematika štátnej pomoci sa v EÚ dostáva do popredia v súvislosti s pristúpením nových členských štátov do EÚ, podporami, ktoré tieto štáty poskytujú zahraničným investorom. Z pohľadu „starých“ štátov, tieto podpory sa spájajú s únikom kapitálu a tým aj pracovných príležitostí, spomalením ekonomického rastu, nárastom sociálneho napätia, ktoré môže prerásť do sociálnych nepokojov a k pádu vlády. Orgány EÚ sa preto zamerali na vypracovanie/novelizáciu pravidiel štátnej pomoci, implementáciu týchto pravidiel, kontrolu ich dodržiavania a uplatnenie sankcií za ich porušenie.

Na základe uvedenej požiadavky, k Akčnému plánu uvádzame tieto pripomienky:

- Politika štátnej pomoci, ktorá je uplatňovaná hlavne zo strany nových členských štátov EÚ neraz pôsobí proti základným princípom fungovania jednotného trhu, hospodárskej súťaže, ale aj prekážok, ktoré sú vlastné samotnému trhovému mechanizmu. Táto politika môže vyústiť do tvorby monopolistického, resp. oligopolistického trhu. Na úrovni EÚ je preto potrebné prijať systémové opatrenia, ktoré zabezpečia dodržiavanie podmienok hospodárskej súťaže. Ďalej formulovať zásady poskytnutia štátnej pomoci v rámci EÚ. Určiť do akej miery tieto zásady umožnia zohľadniť rozdielne ekonomické podmienky v členských štátoch EÚ, rozdielny stupeň ich ekonomického rozvoja. Ide hlavne o určenie ešte akceptovateľných výhod, ktoré jednotlivé štáty EÚ môžu poskytnúť zahraničným investorom, hlavne investorom zo štátov, ktoré nie sú členmi EÚ, a to, v snahe získať priame zahraničné investície.
- Problém štátnej pomoci existuje v dvoch rovinách:
 1. Štátna pomoc, ktorá je zameraná na podporu rozvoja existujúcich domácich podnikov – krátkodobá.
 2. Štátna pomoc zameraná na získanie priamych zahraničných investícií. Táto podpora má spravidla dlhodobý charakter a pôsobí proti základným princípom fungovania EÚ. Je to táto podpora, ktorú chce riešiť Komisia EÚ.
- Materiál nastoľuje, ale nerieši zameranie štátnej pomoci pri zlyhaní regulujúcej funkcie trhu. Pritom, k tomu zlyhávaniu často dochádza z rôznych dôvodov, vrátane nedostatočnej efektívnosti protikorupčných opatrení a netransparentnej administratívy. Táto skutočnosť sa najvýraznejšie prejavila po rozšírení EÚ o nové členské štáty. Rozšírené EÚ vyžaduje nové systémové kroky, ktoré zohľadnia špecifiká rozvoja nových členských štátov, zefektívnia štátnu pomoc a zabezpečia jej účinnú kontrolu.
- V časti III. materiálu sa síce hovorí o lepšom riadení a spoločenskej zodpovednosti členských štátov, ale nie sú tu dosť jasne formulované princípy účinnej kontroly pri rozhovoroch a rozhodnutiach o poskytnutí štátnej pomoci a o transparentnosti postupov. Absentujú tiež opatrenia na zamedzenie zneužívania tohto inštitútu. Je preto vhodné zakotviť aj anti-korupčné opatrenia do plánu.

- Štátna pomoc, ktorá podporuje rozvoj jedného štátu, môže spomaliť, resp. negatívne vplývať na ekonomiku ďalších členských štátov, a tým aj na celú EÚ. Potrebne je preto zhodnotiť účinnosť doterajších pravidiel, efektívnosť horizontálnej pomoci a politiku regionálnych bonusov. Zabezpečiť angažovanosť členských štátov pri kontrole a vymahateľnosti dodržiavania existujúcich pravidiel. V súčasnosti nie je doriešené vymáhanie návratnosti pomoci, ktorá bola neoprávnene poskytnutá. V tejto súvislosti sú na mieste aj opatrenia na úseku sprísnenej kontroly postupov ako aj opatrenia na vymáhanie prostriedkov nezákonne poskytnutej štátnej pomoci, ale aj opatrenia pre prípady nedodržania stanovených postupov a pravidiel.

K prílohám akčného plánu nemáme pripomienky.

Bratislava, 9. septembra 2005

Vladislav Bachár
Imrich Hužvár
Mikuláš Sedlák
Členovia Rady NEZES